

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Студентське наукове товариство
фізико-математичного факультету

НАУКОВИЙ ПОШУК МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Випуск V

Житомир

Вид-во ЖДУ ім. І. Франка

2012

УДК 378.937
Н32

*Рекомендовано вченою радою Житомирського державного університету
імені Івана Франка, протокол № 8 від 23 березня 2012 року*

РЕЦЕНЗЕНТИ: **Лось Л. В.** – заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, академік Інженерної академії України, професор кафедри математики та загальнотехнічних дисциплін Житомирського агроєкологічного університету;

Сидорчук Н. Г. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Н32	<p>Науковий пошук молодих дослідників: Збірник наукових праць студентів, магістрантів та викладачів / За ред. В. М. Єрмеєвої, О. М. Корольок – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – Вип. 5. – 320 с.</p> <p>У збірнику представлено результати дослідної роботи за актуальними напрямками психолого-педагогічних та фізико-математичних наук магістрантів, студентів-дипломників, членів проблемних груп та наукових гуртків, здобувачів і викладачів фізико-математичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка.</p> <p style="text-align: right;">УДК 378.937</p>	

© Видавництво Житомирського державного
університету імені Івана Франка, 2012

Франовський А. Ц.,
кандидат фізико-математичних наук, доцент,
декан фізико-математичного факультету Житомирського державного
університету імені Івана Франка

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ:

ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ

Фізико-математичний факультет почав функціонувати разом з відкриттям педагогічного інституту 16 жовтня 1919 року. Термін навчання на ньому тривав чотири роки.

З форм викладання переважали лекції, семінарські й практичні заняття, письмові й усні реферати. Провідними фахівцями в той час на факультеті були професор В.О. Варицький, викладачі математики П.І. Касьяненко, С.О. Крижанівський, М.А. Михалевич, С.С. Олійник, А.Є. Олійниченко, фізики – М.П. Кудрицький, О.К. Ковалевський.

Уже на початку 1920-х років на факультеті активно проводилася науково-дослідна робота викладачів і студентів. Кілька праць з методики викладання математики написав професор В.О. Варицький, "Курс теоретичної арифметики" – С.О. Крижанівський. З 1926 року почали діяти наукові семінари з математики і фізики.

Факультет працював до 1932 року. Протягом цього часу було підготовлено 150 учителів. Пізніше, восени 1948 року, фізико-математичний факультет поновив свою роботу. На перший курс було прийнято 50 студентів. Проте за 16-річну перерву, а також через зруйнування навчального корпусу інституту в роки Великої Вітчизняної війни не збереглося нічого з навчально-матеріальної бази, книжкового фонду, не залишилося жодного викладача фізико-математичних дисциплін. Доводилося все починати спочатку. У 1948 році на придбання навчального обладнання уряд виділив близько 100 тисяч карбованців. З'явилися перші викладачі, почали функціонували кафедри математики та фізики.

У жовтні 1948 року першим деканом факультету було призначено В.М. Костарчука, колишнього командира зенітної батареї, який у 1941 році закінчив механіко-математичний факультет Харківського університету. Йому за перші шість повоєнних років функціонування факультету вдалося розробити навчальні програми, започаткувати кафедри математики й фізики,

відновити матеріальну базу, налагодити навчальний процес, укомплектувати кадрами необхідну кількість викладацького корпусу, здійснити шість наборів і два випуски. З 1954 року він був призначений ректором Чернігівського педінституту, яким успішно керував протягом 30 років.

У наступні роки факультет очолювали Т.Г. Мамишев (1954 – 1961 рр.), доценти Л.М. Білоус (1961 – 1967 рр.), А.В. Нестерчук (1967 – 1969 рр.), П.А. Вещицький (1969 – 1979 рр.), В.П. Радзивіл (1979 – 1985 рр.), Л.П. Таргонський (1985 – 2003 рр.). З 2003 року факультет очолює доцент А.Ц. Франовський.

Завідуючим кафедрою математики був призначений випускник Київського університету, 26-річний кандидат фізико-математичних наук Б.І. Хацет. Незважаючи на молодість, він мав уже певний досвід налагодження навчального процесу, а тому з перших днів життя факультету активно почав займатися організацією навчальної та наукової роботи викладачів. Керівництво кафедрою фізики доручили молодому викладачеві, енергійній людині Є.П. Карасеку, який багато зробив у створенні перших лабораторій і організації навчального процесу з курсу фізики.

У числі перших викладачів на факультеті потрібно назвати Р.А. Дубосарську – ветеран праці, сумлінну, відповідальну й принципову; Г.Л. Каца, який згодом став всесвітньо відомим автором нових концепцій (так звані “Алгебри Каца”); Н.Й. Польського, який був обдарованим популяризатором науки, умів образно й виразно пояснювати досить складні математичні ідеї; Ю.Л. Шмільяна, А.П. Боравльова – висококваліфікованих викладачів основних і факультативних курсів. Добру згадку про себе залишили Л.М. Білоус, Т.І. Білоус, Т.Й. Ліберберг-Кучер, Я.Й. Майстер.

У зв’язку із щорічним зростанням контингенту студентів з’явилася потреба в поповненні кафедр новими науково-педагогічними кадрами. До наукових гуртків, проведення семінарів залучалися кращі студенти старших курсів, які під керівництвом викладачів займалися науково-дослідною роботою. Результатом її було те, що викладачами стали кращі випускники, частина яких згодом успішно закінчила аспірантуру і захистила кандидатські дисертації. Першими з них були Б.М. Кучер і В.М. Свириденко. Пізніше факультет поповнився молодими спеціалістами Г.Е. Кисилевським, А.З. Мержеєвським, А.В. Нестерчуком, Л.П. Таргонським та М.М. Осадчим, який вже багато років є проректором з навчальної роботи університету.

У 1960-х роках тут почав працювати випускник аспірантури із спеціальності "Методика викладання фізики" Київського педінституту П.А. Вещицький та учасник бойових дій, відмінник народної освіти, в минулому вчитель фізики М.Г. Цілінко.

У 1970-1980-х роках факультет знову поповнюється випускниками, які згодом здобули ступінь кандидата наук. Це О.О. Андрощук, О.Ф. Герус, Т.В. Дідківська, Г.К. Кржемінська, В.Ю. Кліх, І.Г. Ленчук, Є.М. Мисечко, В.П. Радзивіл, О.К. Ткаченко.

Уже в повоєнні роки почала здійснюватися значна робота, спрямована на зміцнення матеріальної бази факультету. У 1960-х роках були створені лабораторії з механіки, молекулярної фізики, електрики, оптики, електротехніки, радіотехніки, спецфізпрактикуму, фотолабораторії, обладнані всім необхідним для одержання чорно-білих та кольорових фотографій, слайдів; чотири спеціальні кабінети (математики, графіки, методики викладання фізики, машинознавства); навчальні майстерні з обробки дерева й металу. У 1958 році студенти власними зусиллями встановили в гуртожитку радіовузол.

Студенти факультету мали змогу знімати аматорські кінофільми, які демонструвалися на вечорах відпочинку, під час проведення концертів художньої самодіяльності. У корпусі було встановлено кіноустановку, якою демонструвалися кінофільми за пільговими цінами. В обласному відділі кінофікації студенти складали екзамени і одержували права демонстраторів. На факультеті було обладнано планетарій і встановлено башту з рефрактором.

Життя студентів фізмату завжди було цікавим і повнокровним. Вони неодноразово ставали переможцями загальноінститутських спартакіад з різних видів спорту, завжди беруть участь у художній самодіяльності. У 1980-х роках на базі факультету створено хор народної пісні "Ятерів", добре відомий в області та за її межами.

Важливою складовою студентського життя є залучення молоді до наукової роботи. З метою об'єднання молодих науковців, для представлення їх інтересів у професійній сфері та реалізації ефективної науково-дослідницької роботи на факультеті функціонує студентське наукове товариство. Нині головою студентського наукового товариства фізико-математичного факультету є студентка четвертого курсу Мінгальова Юлія.

Важлива подія для факультету – щорічна науково-практична конференція “Науковий пошук молодих дослідників”, яка організовується студентським науковим товариством і традиційно відбувається під час тижня фізико-математичного факультету

Сьогодні на нашому факультеті готують фахівців у галузі математики, фізики, інформатики, економіки. Тут створено належні умови для оволодіння студентами освітньо-кваліфікаційних рівнів „бакалавр”, „спеціаліст”, „магістр” глибокими знаннями, необхідними для наступної науково-педагогічної діяльності.

Навчальний процес забезпечують п’ять профілюючих кафедр: кафедра фізики, кафедра математики (створені в 1948 році), кафедра математичного аналізу (створена в 1953 році в результаті поділу кафедри математики), кафедра прикладної математики та інформатики (функціонує з 2003 року) та кафедра теоретичної фізики (організована 1 вересня 2008 р.).

У складі кафедр факультету працюють 57 викладачів, серед яких 5 професорів та 5 докторів наук, 19 доцентів, кандидатів наук. Переважна більшість викладачів є кращими випускниками фізико-математичного факультету. Багато уваги приділяється організації навчального процесу, зокрема підвищенню наукового й методичного рівня лекцій, практичних і лабораторних занять. Ці питання періодично аналізуються на раді факультету, а також на традиційних виробничих нарадах професорсько-викладацького складу.

Здійснюються активні наукові пошуки. Так, кафедрами факультету проводяться дослідження з теорії та методики навчання математики, фізики, інформатики у вищій і середній школі, теорії випадкових процесів, прикладних питань математичної фізики, механіки твердого тіла, з деяких актуальних питань теоретичної фізики тощо. Викладачі факультету разом з науковцями Київського національного університету брали участь у розробці космічної програми "Восток".

За останні роки збільшилася загальна площа навчальних приміщень. Сьогодні фізико-математичний факультет має сучасну навчально-технічну базу – 15 навчальних і наукових лабораторій та кабінетів з фізики (механіки, молекулярної фізики електрики, оптики, квантової фізики, астрономії, методики викладання фізики, спецфізпрактикуму), обладнаних новітнім навчальним і науковим приладдям; 10 класів – лабораторій інформатики та обчислювальної техніки, де розміщено 120 сучасних комп’ютерів,

спеціалізований читальний зал. Факультет займає окремий корпус, є гуртожиток, збудований за сучасним проектом.

Постійно зростає і книжковий фонд спеціальної літератури. Якщо на момент організації факультету в бібліотеці було близько 200 книг з фізики й математики, то вже через 10 років їх налічувалося понад 13 тисяч примірників. Сьогодні при факультеті функціонує велика спеціалізована читальна зала, яка забезпечена необхідною навчально-методичною літературою; діє електронна бібліотека університету, до створення якої було залучено кращих викладачів і студентів факультету.

Отже, на факультет має тривалу і достойну історію. Сьогодні напевно, в усіх школах та інших освітніх закладах нашої області, працюють наші випускники, які з гордістю можуть сказати про себе: „Я навчався фізико-математичному факультеті Житомирського державного університету імені Івана Франка”.